

En mötande kyrka

Riktlinjer för Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland fram till år 2020

Publikationer från Ev.-luth. kyrkan i Finland 8
Kyrkan och verksamheten

Kyrkostyrelsen

Helsinki 2014

En mötande kyrka – Riktlinjer för Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland fram till år 2020.

© Kyrkostyrelsen

Publikationer från Ev.-luth. kyrkan i Finland 8
Kyrkan och verksamheten
Strategier
Ärendenummer: 2012-00800

Pärbild: Timo-Matti Haapiainen, bildbehandling Riikka Hyypiä

Layout och ombrytning: Unigrafia / Riikka Hyypiä

ISBN 978-951-789-459-3 (hft)
ISBN 978-951-789-460-9 (PDF)

ISSN 2341-9393 (tryckt)
ISSN 2341-9407 (webbpublikation)

Unigrafia
Helsinki 2014

INNEHÅLL

FÖRORD	4
I INLEDNING	5
II FÖRÄNDRINGSFAKTORER I OMVÄRLDEN	6
III UPPNÅENDET AV MÅLEN I DEN GÄLLANDE STRATEGIN	9
IV UTMANINGAR SOM LYFTS FRAM I FYRAÅRSBERÄTTELSEN.....	13
V EN MÖTANDE KYRKA ANTAR UTMANINGARNA	15
VI EN MÖTANDE KYRKA KOMMUNICERAR.....	27

FÖRORD

En mötande kyrka – riktlinjer för Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland fram till år 2020 fortsätter på den väg som utstakades av strategin för tiden fram till år 2015, *Vår kyrka*, och griper sig an de utmaningar som väntar 2016–2020.

Kyrkan lever i en snabbt föränderlig värld. Kyrkan måste uppdatera sig om förändringarna i omvärlden men samtidigt vara trogen sin bestående uppgift, som reformationsjubileet 2017 påminner om.

Kyrkan är en gemenskap för möten. I kontakten med kyrkan möter människan både Gud och sin nästa och också sin egen verklighet. *En mötande kyrka* uppmanar församlingarna att fokusera på denna kärna och leva utifrån den.

I INLEDNING

Utgångspunkten i *En mötande kyrka* är att söka inspiration och riktning för församlingarnas grundläggande arbete. Den övergripande principen är att fokusera på människans och medlemmens perspektiv samt på lokalplanet. På så sätt svarar kyrkan mot de behov och utmaningar som följer av förändring och tar avstånd från en verksamhetskultur som fokuserar på de anställda. I centrum för kyrkans verksamhet står mötandet och relationerna.

I församlingarna är det vanligen först kyrkoherdarna och sedan de anställda och de förtroendevalda som griper sig an kyrkans strategiska dokument. *En mötande kyrka* uppmanar församlingen att bredda debatten till att även involvera alla församlingsmedlemmar och samarbetsnätverk.

Kyrkan lever i en tid av strukturuomvandling och stora ekonomiska frågor. *En mötande kyrka* lyfter fram frågor som ska betraktas som centrala mitt bland alla förändringar och valsituationer. Dokumentet visar riktningen för verksamheten men ska inte betraktas som en övergripande kyrklig strategi. De egentliga strategierna skapas på lokalplanet.

Varje församling har sin egen unika verksamhetsmiljö och sina egna resurser och särskilda utmaningar som styr dess val. *En mötande kyrka* fyller sin funktion när den utgör grunden för församlingens egna mål, åtgärder, tidtabeller och mätare.

Den strategiska planeringen är en fortgående process. *En mötande kyrka* ger verksamheten en riktning som ska ses över årligen i god tid innan verksamhets- och ekonomiplanerna uppgörs. *En mötande kyrka* siktar mot 2016–2020. Dokumentet ska tas till behandling på lokalplanet senast i början av 2015, så att de beslut som bygger på det styr planeringen inför 2016.

En mötande kyrka fokuserar på kommunikation och styrs av den uppgift som kyrkomötet gett. Kommunikationsperspektivet genomsyrar riktlinjerna och behandlas också under en skild rubrik i detta dokument.

Liksom *Vår kyrka* är *En mötande kyrka* riktad till oss, till hela kyrkan och kyrkans alla medlemmar. Varje medlem är unik och oersättlig. Det är vi som är kyrkan, tillsammans.

En mötande kyrka förbinder sig vid Bibeln, kyrkans bekännelse, kyrkolagen och kyrkoordningen. Dokumentet i sig är inget uttömmande teologiskt uttalande och inte heller någon definition av den kristna läran eller en vidlyftig anvisning om kyrkligt liv.

I denna längre version av *En mötande kyrka* ger avsnitten II–IV bakgrunden till de beslut som fattats, avsnitt V analyserar sammanfattningen av riktlinjerna och avsnitt VI behandlar kommunikationen. Den som inte är intresserad av bakgrunden kan gå direkt till avsnitt V på sidan 15.

II FÖRÄNDRINGSFAKTORER I OMVÄRLDEN¹

Livsåskådningarna blir allt fler: Andra religioner och andra former av kristendom får en allt starkare ställning i Finland i och med migrationen och den ökade mångfalden i samhället. Nyandliga fenomen blandas med traditionell religiositet och andra livsåskådningar.

Religionslösheten får nya former och för allt oftare en dialog med religionerna. Detta kommer särskilt till uttryck i de yngre generationerna. Av åldersgruppen unga vuxna är nu cirka en femtedel ateister.

Sekulariseringen återspeglas i såväl de förvärldsligade strukturerna i samhället som människornas allt snävare engagemang i religionsutövning och religiösa värderingar. Den leder till att kristendomen allt oftare blir ett medvetet val för individen, i stället för att utgöra sed och tradition.

Människor är allt mer oberoende av auktoriteter som styr deras val och värderingar. Det ökande oberoendet främjar individcentrerade värderingar. Åskådningsfrågor påverkas mer av personliga erfarenheter och utvärderingsutbyte än av uppfattningar som uttalas med stöd av en auktoritetsposition. Olika åskådningar förutsätter att kyrkan och de kristna kan föra en dialog.

Migrationen: Den globala migrationen formar Finland. Utöver migrationen över gränserna leder även landets interna flyttningsrörelser till utmaningar för kyrkan. Invandringen till Finland ökar. Enligt uppskattning kommer antalet utländska medborgare i Finland att nära på fördubblas fram till år 2020, till nästan 350 000 personer.²

Migrationen påverkar landets olika delar på olika sätt. En stor del av migrationen är kortvarig och studie- eller arbetsrelaterad. De som bosätter sig långvarigt i landet söker sig ofta till de stora städerna. Till exempel i huvudstadsregionen är andelen personer med främmande språk som modersmål nu cirka 10 procent, och kan öka till över 20 procent fram till år 2030.³ För att kunna förbli sin identitet trogen måste kyrkan utveckla sin förmåga till gästfrihet, flerspråkighet och interkulturell dialog i vårt allt mer pluralistiska samhälle.

De olika formerna av kristendom i Finland blir allt fler. Majoriteten av de inflyttade kommer från länder där kristendomen är en betydande faktor. Islam

1 Se även *Kyrkan 2020: Framtidsredogörelse för Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland* (2011), Kyrkostyrelsen, Helsingfors.

2 *Statsrådets principbeslut om strategin Migrationens framtid 2020* (2013). Helsingfors.

3 Helsingin ulkomaalaisväestö vuonna 2013 (2013), s. 2. Helsingfors stad, Faktacentralen, Helsingfors.

stärker sin ställning i och med invandringen. Utvecklingen kan beskrivas med uppskattningen att antalet muslimer inom en snar framtid sannolikt kommer att överstiga antalet medlemmar i ortodoxa kyrkan. Med invandringen ökar också antalet andra religioner och deras anhängare.

De interna flyttningsrörelserna förutsätter att församlingarna kan nå ut till dem som flyttat. Unga vuxna som flyttar är en särskilt stor utmaning för kyrkan.

Informationsteknologin förändrar våra liv: Den framträder allt starkare inom de flesta livsområden. Gränserna mellan människa och teknik suddas ut. Människor tillbringar en allt större del av sina liv i datanät. Den tekniska utvecklingen främjar en individualistisk livsstil. Arbetslivet kräver flexibilitet som möjliggörs av tekniken.

De sociala medierna påverkar uppfattningen om gemenskap. De har vuxit snabbt, vilket till exempel återspeglas i tillväxten för nätgemenskapen Facebook, som grundades år 2004: över en miljard användare på under tio år. Samtidigt förefaller unga människor redan nu övergå till andra tjänster.

De sociala mediernas utveckling är både en stor utmaning och en stor möjlighet för kyrkan. De erbjuder förmånliga och mångsidiga sätt att skapa kontakter mellan människor och grupper. Utvecklingen kräver kontinuerligt lärande och öppenhet för nya arbetsätt. Formerna för de sociala medierna ökar men föräldrars också snabbt.

Den tekniska utvecklingen formar kommunikationsvärlden. Bild och spelifiering ökar i betydelse, och diskussionens ställning framhävs. Användningen av medierna individualiseras. Medierna innehåller allt mer material som producerats av användarna själva.

Befolkningsstrukturen förändras: De stora årskullarna som föddes i slutet av 1940-talet har gått i pension. Åldersgruppen personer som fyllt 65 år växer snabbt. År 2010 var andelen personer som fyllt 65 år 17,5 procent av befolkningen. Före 2020 torde den stiga till över 22 procent.⁴

Befolkningen i arbetsför ålder minskar. Den snabba förändringen i försörjningsskvoten är en faktor som påverkar hela samhället – även kyrkan – på många sätt. Ändringarna i befolkningsstrukturen varierar från region till region. Nationellt sett ökar befolkningen, men i många områden minskar den. Inom en snar framtid kommer över hälften av invånarna i många kommuner att vara pensionärer.

⁴ *Finlands officiella statistik (FOS): Befolkningsprognos* (e-publikation). ISSN=1798-5137. 2012, Tabellbilaga 1. Befolkning efter ålder 1900–2060 (åren 2020–2060: prognos). Helsingfors: Statistikcentralen. http://stat.fi/til/vaenn/2012/vaenn_2012_2012-09-28_tau_001_sv.html

FRÅGOR

- Vilka förändringstrender är starka i vår församling och inom församlingens område? Vilka särskilda utmaningar medför de?
- Vilken befolkningsstruktur har vårt område? Hur påverkar den fördelningen av resurser och prioriteringarna i församlingen?
- Vilka åskådningar är representerade i vårt område? Vilket förhållande har församlingen till dem?

III UPPNÅENDET AV MÅLEN I DEN GÄLLANDE STRATEGIN

Strategin Vår kyrka har sex strategiska riktlinjer:

- Det andliga livet stärks
- Vi tar hand om de svaga
- Vi stärker betydelsen av medlemskap i kyrkan
- Vi förmedlar budskapet
- Strukturerna betjänar verksamheten
- Förnyandet av kyrkan fortsätter.

Kyrkans fyraårsberättelse *Utmanad kyrka* och andra dokument ger information om hur riktlinjerna har utfallit efter halva strategiperioden.⁵

Det andliga livet stärks: Kyrkliga förrättningar och kyrkans roll som stöd för samhället värderas högt. Samtidigt har deras betydelse som orsaker till kyrkotillhörighet minskat med cirka tio procentenheter på fyra år.

Andelen döpta av alla födda minskade under 2008–2013 från 84 till 75 procent. Andelen kyrkligt vigda par minskade från 60 till 49 procent. År 2011 fick cirka 95 procent av alla avlidna en kyrklig jordfästning. Denna andel har minskat med en procentenhet på fyra år. Över två tredjedelar av de avlidna som inte hört till kyrkan fick en kyrklig jordfästning. Innovationer i samband med förrättningar, såsom vigselnätter och dopdagar, har varit populära och uppmärksammats i offentligheten.

Antalet gudstjänstdeltagare har minskat, i synnerhet antalet sporadiska deltagare. Det sporadiska deltagandet har utvecklats till icke-deltagande. De som besöker gudstjänsterna har haft positivare gudstjänsterfarenheter än tidigare. Genom att utveckla gemenskap och delaktighet har man också nått synliga resultat i besökarantalen.

Utövandets av religion har minskat, likaså religiös fostran i hemmen.

Vi tar hand om de svaga: Församlingarnas och kyrkans hjälparbete är en betydande orsak till kyrkotillhörighet. Församlingarna har varit aktiva i krissituationer.

5 *Utmanad kyrka: Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland åren 2008–2011* (2012), Kyrkans forskningscentrals publikationer 117, Borgå; *Kyrkans fyraårsberättelse 2008–2011. Framtidsutskottets betänkande 1/2013 om Kyrkostyrelsens framställning 9/2012* (2013), <http://kappeli2.evl.fi/kkoweb.nsf/c7f32a5129224528c2256dba002d78f0/40fd3248da0a5619c2257b6b004b3ecf?OpenDocument>

Familjerådgivningens och sjukhussjälavårdens klienter har ökat i antal. Klientkontakterna inom diakonin har däremot blivit färre trots att behovet av diakonal hjälp inte har minskat.

Insamlingen Gemensamt Ansvar är Finlands största årliga medborgarinsamling. Insamlingen år 2010, som inleddes i förväg på grund av jordbävningen på Haiti, gav rekordresultatet 6,8 miljoner euro. I övrigt har insamlingsresultatet minskat en aning för varje år.

Deltagandet i missionsevenemang och den regelbundna verksamheten har minskat, likaså antalet missionärer. Den internationella diakonins andel av finansieringen för missionsarbete och internationell diakoni har ökat.

Vi stärker betydelsen av medlemskap i kyrkan: Medlemsantalet i Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland är alltjämt stort vid internationell jämförelse, både till antalet och relativt sett. Andelen kyrkotillhöriga i befolkningen har ändå minskat i snabb takt, särskilt i åldersgruppen unga vuxna, vilket är ett stort problem med tanke på framtiden.

Allt färre medlemmar är starkt engagerade i kyrkan. År 2011 kunde endast 19 procent av medlemmarna inte ens tänka sig att lämna kyrkan, mot 38 procent år 2007 och 41 procent år 2003. Andelen medlemmar som sannolikt kommer att utträda har nästan fördubblats på fyra år, från fem till nio procent.

Det råder en spänning mellan orsakerna till kyrkotillhörighet och kyrkans självförståelse. *Vår kyrka* framhäver de andliga orsakerna, såsom tron och gudstjänsten. Medlemmarna framhäver hjälpen till äldre och funktionshindrade, de kyrkliga förrättningarna och upprätthållandet av begravningsplatser.

I vissa arbetsformer är medlemmarnas insats central. Konfirmandundervisningen når över 80 procent av åldersklassen och en stor del av konfirmanderna fortsätter till hjälpledarutbildningen som leder till ansvarsuppgifter. Antalet frivilliga inom diakonin har ökat. I församlingarnas muskarbete deltar cirka 50 000 frivilliga musikvänner.

I församlingsvalet år 2010 var valdeltagandet 17 procent. Det var en ökning på 2,5 procentenheter från föregående val. Valet var det första där rösträttsåldern hade sänkts till 16 år.

Vår kyrka ställde som mål att ha fem högkvalitativa kontakter med medlemmarna om året. Detta mål har nåtts för var tionde person. Nästan hälften av medlemmarna har nåtts åtminstone en gång. Två av tre medlemmar som anser det sannolikt att de kommer att lämna kyrkan har under året inte kontaktats alls av församlingen.

Medlemmarna deltar knappast alls i planeringen av gudstjänstlivet, trots att viljan finns, vilket projektet för utveckling av frivilligverksamheten visade. De församlingar som utvecklat församlingsmedlemmarnas delaktighet i planeringen har nått positiva resultat.

Vi förmedlar budskapet: Kyrkans nätkommunikation har effektiviserats. I och med projektet *Andligt liv på webben* utvecklades kyrkans beredskap för närvaro i webbmiljö. Under projektet fick 1 200 församlingsanställda utbildning i webbarbete.

Religionen och kyrkan har diskuterats flitigt i medierna och offentligheten. Stark kritik har riktats mot kyrkan. Flera mediekriser har lett till ett stort uppsving i antalet utträden och en debatt om kyrkans beredskap att möta kriser. Man har frågat sig vem som kan representera kyrkan, dvs. vara kyrkans ansikte och röst utåt.

Strukturerna betjänar verksamheten: År 2012 hade över en tredjedel av de ekonomiska församlingseenheterna negativt årsbidrag och två tredjedelar negativt resultat. Personalkostnaderna utgjorde cirka 61 procent av verksamhetskostnaderna. Personalkostnadernas andel av intäkterna från kyrkoskatten är högre, år 2011 cirka 72 procent. Andelen ökar om antalet anställda i huvudsak inte ändras och intäkterna från kyrkoskatten sjunker.

Församlingarnas ekonomi har försvagats och de ekonomiska skillnaderna mellan församlingarna har vuxit. I vissa områden är det svårt att rekrytera nya medarbetare.

Antalet församlingar har minskat. År 2008 fanns det 515 församlingar, år 2014 finns det 428. Sammanslagningarna har inte haft någon entydig effekt på församlingsmedlemmarnas delaktighet. De anställdas synpunkter på förändringarna har varit motstridiga.

Kyrkan svarar på utvecklingens utmaningar med en omfattande strukturomvandling.

Förnyandet av kyrkan fortsätter: Cirka 86 procent av församlingarna uppskattar att strategin haft en stor eller viss effekt. Cirka två av tre församlingar har upprättat en egen strategi. En stor del av dessa har gjort en omvärldsanalys. Församlingsmedlemmarnas förväntningar och önskemål har däremot utretts mer sällan.

Utifrån strategin *Vår kyrka* har man stakat ut riktlinjer för olika verksamhetsområden och upprättat strategiska dokument. *Vår kyrka* har inspirerat till många projekt som stöder kyrkans strategi- och framtidsarbete samt enskilda prioriteringar.

Den treåriga satsningen *Helig* främjade genomförandet av strategin i och med att den framhävde kyrkans grundläggande uppgift samtidigt som den sporrade till samarbete mellan arbetsområdena och till stöd för de kyrkligt anställda.

Åren 2009–2012 genomfördes ett projekt för utveckling av frivilligverksamheten. Församlingsmedlemmarnas roll stärktes genom att församlingarna tillsatte frivilligteam, där medlemmar och anställda tillsammans planerar och genomför frivilligverksamheten.

Projektet för utveckling av gudstjänstlivet, *Tiellä – På väg*, genomfördes 2011–2013. De församlingar som ingick i projektet utvecklade gudstjänstlivet utgående från sina egna premisser. Centrala teman var gemenskap och delaktighet i gudstjänstlivet.

Projektkonceptet *Andligt liv på webben* lanserades 2009. I detta projekt framhövdes samarbete både inom kyrkan och med utomstående parter. Tyngdpunkten i konceptet för utveckling av kyrkans gemensamma webbarbete skiftade mot slutet av projektet till utveckling av församlingarnas webbarbete.

Kyrkans medlemsdatasystem har utvecklats i och med projektet KITKE och Kirjurisystemet, som uppkom under projektets gång. Projektet HETA har utvecklat kyrkans personal- och ekonomiförvaltning. Kyrkans ekonomi- och löneförvaltning håller på att koncentreras till den gemensamma servicecentralen.

Församlingarnas strukturomvandlingsprocess har lett till en ny flexibel samfällighetsmodell som tar hänsyn till lokala behov. Kyrkomötet avser att fatta beslut i ärendet under 2014, varefter nya kyrkliga samfälligheter kan inleda sin verksamhet 2015–2019.

Fyraårsberättelsen framhäver att det är viktigt att konkretisera verksamhetens riktlinjer till verksamhetsmål i såväl församlingarna som i de kyrkliga organisationerna och i centralförvaltningen.

FRÅGOR

- Hur har riktlinjerna i *Vår kyrka* och de därtill anslutna strategiska dokumenten kommit till uttryck i vår församling?
- Vilka områden har vår församling prioriterat under de senaste åren?
- Vad har vi uppnått genom våra val?

IV UTMANINGAR SOM LYFTS FRAM I FYRÅRSBERÄTTELSEN

Utmanad kyrka och kommentaren av Kyrkostyrelsens framtidsutskott lyfter fram aktuella utmaningar. En del av dem kommer utifrån. Den nyateistiska kritiken och sekulariseringen ifrågasätter religionens och kyrkans ställning i det offentliga livet. Kommunsammanslagningar och ekonomiska svårigheter tvingar församlingarna till strukturomvandling.

En stor del av kyrkans utmaningar härrör dock från den interna utvecklingen. Finländarnas relation till kyrkan har under de senaste åren förändrats i snabb takt och engagemanget i kyrkans lära och verksamhet samt kyrkotillhörigheten har försvagats. Det svaga engagemanget i kyrkan innebär inte att man är likgiltig inför andlighet eller livsåskådningsfrågor. Alternativ andlighet blir allt vanligare. Av kyrkan förväntar man sig ett starkare engagemang i debatten om värden i livet.

De anställdas andliga identitet behöver stöd. Debatten om trons grund förutsätter att kyrkans anställda har en gedigen kännedom om sin egen tradition. De ska vara förtrogna med Bibeln och bekännelsen och kunna tillämpa dem i det grundläggande arbetet.

Den ökande religiösa mångfalden leder enligt vissa teorier till motstridigheter i synnerhet mellan starkt och svagt religiösa människor. I Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland tar sig denna utveckling uttryck till exempel i splittrade åsikter och motsättningar i värdefrågor.

Allt fler människor bildar sig en uppfattning om kyrkan utifrån debatten i massmedierna. Situationen kräver att den kyrkliga kommunikationen deltar i debatten och är kapabel till framförhållning och snabba reaktioner. Kontakt till människor förutsätter närvaro i flera olika medier.

Den kristna fostrans ställning har försvagats. En växande grupp människor får ingen kristen fostran, varken i hemmet eller av kyrkan. En särskild utmaning är den kristna fostran åren före konfirmandundervisningen, i åldern 7–14 år, och i vuxen ålder samt stödet för kristen fostran i familjer och hem.

Den försvagade kristna fostran och dess lösa koppling till det religiösa samfundet är centrala faktorer i sekulariseringen. En barndom utan kristen fostran leder sannolikt till rotlöshet i förhållandet till kristendomen i vuxen ålder.

Lokala insatser såsom utveckling av gudstjänstlivet och nya verksamhetsmodeller som tilltalar människor i vår tid stärker människors engagemang i kyrkan.

Väckelserörelserna, som till stor del bygger på frivilliga krafter, erbjuder en modell för engagemang som härrör från upplevelsen av delaktighet. Samtidigt kommer kyrkans interna motsättningar och spänningar till uttryck i debatten om rörelserna.

Kyrkans roll och ställning håller på att förändras. Medlemmarna har minskat i antal och deras engagemang är svagare än förut. Samhället skapar ett förändringstryck på kyrkans och religionens ställning. Den kristna traditionens roll i samhället försvagas.

Kyrkan måste kunna förena sitt oföränderliga budskap med den föränderliga omvärlden. En särskilt stor utmaning är att leva med spänningen mellan individcentrering och gemenskapstänkande. Såväl människans individualitet som gemenskapen, som är en fundamental del av kyrkans väsen, måste kunna beaktas.

FRÅGOR

- Hur inverkar ovan nämnda utmaningar på vår församlings område?
- Hur har vi reagerat på utmaningarna?
- Vilka utmaningar har vi inte gripit oss an?

V EN MÖTANDE KYRKA ANTAR UTMANINGARNA

Kyrkans uppgift:

Kyrkan kallar människor till gemenskap med Gud och uppmuntrar till omsorg om medmänniskorna och skapelsen.

Kyrkans grundläggande uppgift är oföränderlig. Hur den uttrycks beror på tidsåldern och omvärlden.

Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland har definierat sin uppgift så att kyrkan i enlighet med sin bekännelse förkunnar Guds ord och förvaltar sakramenten samt också i övrigt verkar för att utbreda det kristna budskapet och förverkliga kärleken till nästan. (2 § i kyrkolagen)

Kyrkans uppgift är samtidigt en uppgift för alla kyrkans medlemmar. Förvaltandet av sakramenten och huvudansvaret för predikandet ingår i de vigda prästernas uppgifter. Allt annat är i grund och botten gemensamt arbete, trots att kyrkan under århundradenas lopp organiserat sig så att de avlönade anställdas ställning har framhävts.

FRÅGOR

- Hur främjar vi fullgörandet av kyrkans uppgift i vår verksamhet och vårt liv?
- Vilka aspekter av vår verksamhet och vårt liv har bara en vag anknytning till kyrkans uppgift, eller ingen alls?

Kyrkans värderingar:

- Tro – Kontakten med nådens Gud är den kristnes hållfasta livsgrund.
- Hopp – Jesu framtidslöften ger hopp.
- Kärlek – den heliga Anden uppmanar oss att älska varandra.

Våra värderingar förenar oss, definierar oss som kyrkans medlemmar och styr våra val och vårt arbete. De styr oss när vi löser små och stora frågor utan exakta anvisningar.

Kyrkans värderingar är desamma på alla plan. De ska styra såväl det interna kyrkliga livet som de externa relationerna.

Värdedebatten ska vara kontinuerlig på alla nivåer inom kyrkan. Kyrkan ska främja den samhällseliga debatten om värderingar och deras betydelse.

- Hur uttrycks värderingarna i vår församling?
- Vilka andra värderingar styr oss?
- Hur diskuterar vi värderingarna? Vem deltar i den diskussionen?
- Hur följer vi upp förverkligandet av värderingarna i vårt samfund?

En mötande kyrka år 2020:

Församlingens medlemmar upplever tron på Gud som en resurs och allt fler tillskriver kontakten med kyrkan stor betydelse.

Församlingen är ett tillitens samfund som för samman olika människor. Kyrkans budskap hörs och påverkar överallt.

Kärnan i framtidsvisionen i *En mötande kyrka* är den enskilda människans måttstock. Den globala kyrkan lever i sina medlemmar och sina lokala församlingar. Tron förenar människan med Gud och medmänniskor.

Framtidsvisionen är missionerande. Kyrkan existerar för att det kristna budskapet ska leva överallt i världen och finnas till för varje människa. Kyrkan förkunnar för att dess budskap hör till varje generation och gäller alla områden i livet, förhållandet till Gud, medmänniskorna, samhället och skapelsen.

Kyrkans inflytande riktar sig både till medlemmarna och utåt. Att stödja medlemmarnas andliga liv och tillväxt och uppmana dem att älska sin nästa syftar till att medlemmarna ska leva som kristna i samhället enligt sitt eget kall och bjuda in andra till kyrkans gemenskap.

Den kristna församlingen förenar människor över mänskliga gränser. Den förenar kulturer, språk och generationer. Den bereder rum för samarbete för gemenskapens bästa mellan organisationer, föreningar och myndigheter. Den stöder det andliga livet i hemmen och familjerna.

Kristus är den allmänna sanningen inom alla livsområden. Kyrkan existerar för denna sannings skull.

FRÅGOR

- Vilken vision styr vår församling?
- Vad måste förändras för att visionen ska bli verklighet? Hur kan denna förändring bedömas?
- Vem tar ansvar för förändringen? Hur?

Tyngdpunkterna i *En mötande kyrka*

En mötande kyrka tar upp fyra prioriterade områden. De fokuserar på budskapet, mötandet, kärleken till nästan och medlemskapet.

Tyngdpunkterna realiseras på olika sätt i olika församlingar: I stället för att tillhandahålla en detaljerad gemensam strategi stakar *En mötande kyrka* ut en gemensam riktning för kyrkans verksamhet. Riktningens betydelse och de åtgärder den förutsätter ska analyseras och planeras utifrån särdragen på lokalplanet.

Tyngdpunkterna kräver ett omfattande samarbete: I stället för att analysera frågor som gäller arbetsområdena och de anställda uppmanar *En mötande kyrka* till övergripande strategiskt arbete som tar hänsyn till helheten.

Tyngdpunkterna ska granskas så att de olika sektorerna i församlingens liv beaktas på bred bas. Tillsammans ska man fundera över vad olika val och beslut innebär för de olika områdena och arbetsformerna, till exempel för fostran, kommunikation, diakoni, musik, frivilligverksamhet, förkunnelse, mission, självvård, stödåtgärder och samverkan mellan dessa.

Tillämpandet av tyngdpunkterna kräver att man har mod att experimentera och misslyckas: I vårt snabbt föränderliga samhälle spelar nya insikter och kreativa tillämpningar en viktig roll. Man ska kunna frånga det som föräldrars och bereda rum för något nytt.

Kyrkan representerar på många sätt en långsam förändring. Livets stora grundläggande frågor och kyrkans budskap förblir oförändrade genom århundradena och årtusendena. De sätt och former som tillämpas för att förmedla budskapet och vara närvarande förändras med omvärlden. Vigselnätterna och dopdagarna

samt konceptet *Suurella sydämellä/Hel hjärtat* är exempel på lyckade nya metoder där bestående innehåll har fått en ny form som anpassats till tid och rum.

Det behövs mod att pröva sig fram för att man ska kunna finna nya vägar. Och det ska också vara tillåtet. Detta mod förutsätter i sin tur att man accepterar eventuella misslyckanden och låter tankarna lyfta.

Tyngdpunkterna förändrar strukturerna: Eventuella ändringar i kommunstrukturen och lagstiftningen samt de minskande ekonomiska resurserna utmanar kyrkan att söka funktionellt meningsfulla och ekonomiskt hållbara strukturer och att stärka sitt eget beslutsfattande i relation till ändringarna i samhällsstrukturerna.

Strategiska val ska göras utifrån en realistisk ekonomisk grund. Med tanke på balansen i kyrkans ekonomi är utvecklingen av kyrkoskatteinkomsterna den avgörande faktorn. Personal- och fastighetskostnaderna måste kunna relateras till fullgörandet av kyrkans grundläggande uppgift och minskande skatteintäkter.

Vid förändringar förväntas församlingarnas ledning stödja de anställda så att de kan koncentrera sig på sin grundläggande uppgift och stärka sitt andliga liv.

Kyrkan i förnyelse är ett andligt samfund: Kyrkan är ett samfund som Gud har sammanfört genom sitt ord och sakramenten. Det kristna budskapet och sakramenten förmedlar Guds nåd och kärlek till människorna. Gud förenar människorna med sig själva och varandra över de mänskliga gränserna.

De kristnas ansvar och tjänande stiger ur det mysterium som ordet och sakramenten förmedlar. Kyrkan har utmanats att om och om igen finna kontakten mellan vardagens verklighet samt ordet och sakramenten.

Förnyelsen i kyrkan är i grund och botten Guds verk. Kyrkan har kallats till gemensam bön och till att åkalla den heliga Anden.

Vi lyfter fram budskapet

Vi förkunnar ju inte budskapet om oss själva, utan om Jesus Kristus: Jag förkunnar inte mig själv utan Jesus Kristus: han är herre, och jag är er tjänare för Jesu skull. Ty Gud, som sade: "Ljus skall lysa ur mörkret", har lyst upp mitt hjärta, för att kunskapen om Guds härlighet som strålar från Kristi ansikte skall sprida sitt ljus. Men denna skatt har jag i lerkärl, för att den väldiga kraften skall vara Guds och inte komma från mig. (2 Kor. 4:5–7.)

Kyrkans budskap bygger på Guds ord, uppenbarat i Bibeln. Kyrkan förmedlar budskapet genom sitt liv, sina ord och sina gärningar. Innehållet i budskapet är konstant, men formerna varierar efter omständigheterna.

Budskapet förändrar livet för både individer och samfund. Det frigör till att leva, vägleder mot bättring, väcker till ansvar och inverkar på många andra sätt för det personliga och gemensamma bästa.

Kristus är den offentliga sanningen, inte sanningen för ett separat religiöst livsområde. Det kristna budskapet får inte fjärma sig från vardagen, utan ska i stället erbjuda ett nytt, berikande perspektiv på verkligheten. Kyrkan ska utifrån sitt budskap gripa sig an de diskriminerande krafterna både i vårt eget samhälle och globalt och oupphörligt försvara människans värdighet.

Det kristna budskapet ska leva där människorna finns. Budskapet om Jesu födelse förmedlades allra först till herdarna – till människor i arbete. Kyrkan och dess medlemmar är utsända för att leva ut tron på sina egna platser i samhället.

Kyrkan har blivit utmanad att söka nya, meningsfulla kanaler och forum för sitt budskap. Verktyg som kartlägger verksamhetsmiljön och medlemsstrukturen hjälper församlingen att hitta fungerande former och medel för att förmedla budskapet.

Kyrkan stöder människans psykiska och andliga tillväxt och stärker den kristna identiteten på ett meningsfullt sätt som passar i olika livssituationer. Kyrkan ger en bra grogrund för livet i dess olika skeden. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid barn i skolåldern och vuxna.

- Vi talar om Gud, Jesus och den heliga Anden på ett frimodigt och begripligt sätt överallt.

Hur talar man frimodigt och begripligt om Gud?

Vilka olika språk talas i vårt område? Hur beaktar vi de olika talade och kulturella språken?

Vem nås av vår församlings förkunnelse? Vem nås inte av den?

- Församlingarnas andliga liv är mångsidigt och tillgodoser människors behov.

Hur lär vi känna människors andliga behov?

Hur väl svarar vår församling mot de andliga behoven hos människorna inom församlingens område?

Hur förenar vi beaktandet av olika behov med det gemensamma?

- Gudstjänsterna är gästfria, tillgängliga och passar alla åldrar. Församlingsmedlemmarna deltar i planeringen och genomförandet av dem.

På vilket sätt stöder vi barnens delaktighet i gudstjänstlivet?

Hur har vi beaktat specialgruppers behov och tillgängligheten?

Vem deltar i planeringen och genomförandet av gudstjänsterna?

Vilket förhållande har olika grupper av anställda till det gemensamma gudstjänstlivet?

- För att nå ut till alla förmedlar vi också vårt budskap fördomsfritt och interaktivt i de nya medierna.

Vem når vår församling genom sin kommunikation? Vem når vi inte?

Vilka verktyg satsar vi på? Hur motiverar vi våra val?

Vem i vår församling är det som förmedlar budskapet? Vilken roll spelar församlingsmedlemmarna och de anställda i kommunikationen?

På vilket sätt utnyttjar vi de sociala medierna? På vilket sätt är vi närvarande i de sociala medierna?

- Vi stöder kristen tillväxt i livets alla skeden. Församlingsmedlemmarnas alla barn döps.

Hur når vi de unga vuxna och nya församlingsmedlemmar och inflyttade?

Hur fungerar samarbetet mellan arbetsområdena i vår församling?

Hur kontakter vi medlemmar vars barn är odöpta? Hur uppmuntrar vi människor att fundera över den kristna trons och dopets betydelse?

Hur stöder vi de anställdas andliga liv?

Hur främjar vi delaktighet, barns och ungas rättigheter och det allmänna välmåendet i hem och familjer? Hur förverkligas fokuseringen på familjer i vårt församlingsliv?

Möten berör

Som anletsdragen präglar det yttre, så präglar hjärtat människan. (Ords. 27:19.)

Gud har skapat människan till att leva i ett förhållande med sig och med sin nästa och skapelsen. Personerna i den heliga treenigheten, Fadern, Sonen och den heliga Anden, står i obruten ömsesidig kontakt med varandra.

Guds son föddes till människa, för att människan som hemfallit åt synd ska kunna möta Gud ansikte mot ansikte. Han påminde människan om hennes uppgift att älska Gud och sin nästa. Människans liv är ett liv i förhållande till andra.

Många av kyrkans utmaningar bottenar i frågan om förmågan att möta. Möter kyrkans budskap människan och kulturen? Har församlingen ett mänskligt ansikte? Hur upplevs mötet?

Att fokusera på mötandet lyfter fram det som sker mellan Gud och människa och mellan människor. Mötandets betydelse härrör från kyrkans missionerande karaktär. Gud verkar genom möten. De skapar och upprätthåller människans förhållande till församlingen och formar individernas och samfundets liv på många sätt.

Möten förutsätter rum och öppenhet, så att man kan ta hänsyn till människans livssituation, tankar och förhoppningar. En interkulturalism som berikar alla förutsätter att man bereder rum för alla berättelser, lyssnar till dem och tar dem på allvar. Medierna är allt oftare den plats där människan och kyrkans budskap möts.

Människors ålder, livssituationer och levnadssätt definierar behovet av och möjligheterna till möten. För vissa räcker det med enskilda möten, andra söker långvariga förhållanden. Att möta dem som hamnat eller lämnats utanför förutsätter aktivt uppsökande arbete av kyrkan.

Kyrkan är ett tillitens samfund som förenar människor över gränserna. Att mötas i kyrkan kräver ingen särskild livssituation eller bakgrund. Var och en ska ha möjlighet att mötas.

- Människan möter Gud, sin nästa och sin egen verklighet i kontakten med församlingen.

Hur väl känner vi varandra?

På vilket sätt främjar vi möjligheten att möta det Heliga?

Hur förhåller vi oss till sökande och tvivel?

Hur möter vi människor i olika åldrar i vår församling?

Hur möter kyrkans budskap människors behov?

- Vi bereder rum för växelverkan. Kyrkan är verksam där människor lever och rör sig.

På vilket sätt stöder församlingen interaktionen mellan människor?

Hur passar församlingens livsrytm ihop med omvärldens livsrytm?

Vilka nya mötesplatser ska vi uppsöka?

Har vi mod att erövra nya områden? Vad stärker detta mod?

På vilket sätt stöder församlingen medlemmarnas liv som kristna på deras egna platser i samhället?

- Vi vandrar med varandra och delar våra livsberättelser.

Hur bereder vi mer rum för delande?

Vilka berättelser får plats i församlingen? Vilka berättelser blir aldrig hörda?

Vems ansikte framträder i församlingens kommunikation?

Hur stöder vi interaktionen mellan de anställda?

- Kommunikationen tilltalar både känslor och intellekt och utmanar till att agera.

Till vilka grupper riktar sig kommunikationen? Vem når den, vem inte?

Vad framhäver vi i vår kommunikation? Hur beaktar vi känslor och intellekt?

På vilket sätt stöder vi kopplingen mellan kommunikation och verksamhet?

Vilken betydelse har meningsskapande känslor i vår kommunikation?

Vi älskar vår nästa

Jesus svarade: "Du skall älska Herren, din Gud, med hela ditt hjärta och med hela din själ och med hela ditt förstånd. Detta är det största och första budet. Sedan kommer ett av samma slag: Du skall älska din nästa som dig själv. På dessa båda bud vilar hela lagen och profeterna." (Matt. 22:37–40.)

De kristna är utsända, både som individer och som kyrka, för att älska sin nästa som sig själva och behandla andra som de själva vill bli behandlade. För kärleken till nästan ges inga alternativ. Det är kyrkans skyldighet att främja den.

Kärleken är en kraftkälla och en uppgift för kyrkan. Kyrkan ska känna igen människors behov och reagera på dem på alla nivåer. Kyrkan ska uppmuntra människor att ta ansvar och stödja dem i detta. Kyrkan ska uppsöka de hjälpbehövande som inte själva kan hitta till kyrkan.

Frågor om miljö, fred och rättvisa utmanar kyrkan till att begrunda sin egen roll i arbetet för kommande generationer. I ett kulturellt allt mer mångskiftande samhälle ska kyrkan till följd av sin globala karaktär vara en central aktör när det gäller att överskrida kulturella gränser och bygga broar. För en kristen är varje människa hennes nästa.

Det ansvarstagande som följer med kärleken till nästan talar till människan och utmanar henne att agera. Att lyfta fram kyrkans omfattande och värdefulla hjälpverksamhet främjar människors möjligheter att delta i verksamheten och engagera sig i kyrkan.

Det kristna tjänandet begränsar sig inte till arbete som utförs i den kyrkliga organisationens namn. Kyrkan lever i sina medlemmar. Deras liv och arbete i samhället är ett kristet liv. Kyrkan samarbetar med olika parter för det allmänna bästa.

Kärleken till nästan kategoriserar inte människorna som enbart hjälpsamma eller hjälpbehövande. Var och en har något att ge varandra, och var och en behöver något av varandra. Att dela jämlikt stöder mänsklig värdighet.

- Vi arbetar för de utsattas väl både i Finland och utomlands.

Hur får vi veta om människors behov?

Hur identifierar vi nya hjälpbehov och hjälpbehövande? Hur svarar vi på behoven?

Hur stor del av våra anslag riktas till hjälpverksamhet? Enligt vilka principer fördelar vi pengarna?

På vilket sätt hjälper vi globalt?

- Församlingen förenar dem som behöver hjälp och dem som kan ge den.

Hur förenar församlingen människor?

Hur bjuder vi in människor till frivilligarbete?

Vilka hjälpförmedlingssystem utnyttjar vi och hur?

Vilken roll har yrkesövergripande samarbete i vår församling?

Hur agerar vi i medborgarsamhället? Vem är våra samarbetspartner?

- Kyrkan kommunicerar sina värderingar och sina goda handlingar på ett trovärdigt sätt.

Vad och hur berättar vi för samhället om församlingens verksamhet?

Hur kan vi leta fram nyhetsstoff i församlingens liv och arbete?

Vilken relation har församlingen till de lokala medierna?

Vilka utbildningsbehov har vi i kommunikationen?

- Vi bygger en bättre värld för de kommande generationerna.

Med vilka parter samarbetar vi för ett välmående lokalsamhälle och en välmående värld?

Vad gör vi för dem som är utsatta?

Hur deltar vi i missions- och utvecklingssamarbetet?

Hur minskar vi vår miljöbelastning och skyddar klimatet? Har vår församling ett miljödiplom?

Hur arbetar vi för fred och jämlikhet?

Hur främjar vi barns och ungas ro att växa samt deras trygghet?

Vi värdesätter medlemskapet

Ty liksom vi har en enda kropp men många lemmar, alla med olika uppgifter, så utgör vi, fast många, en enda kropp i Kristus, men var för sig är vi lemmar som är till för varandra. Vi har olika gåvor allt efter den nåd vi har fått. (Rom. 12:4–6.)

Bibeln skildrar församlingen som Kristi kropp. Medlemskap är medlemskap i en levande helhet. Varje medlem är olik den andra och nödvändig för helheten.

Den bild av medlemskapet som förmedlas av kyrkans bekännelse, kyrkolagen och kyrkoordningen är ett ideal utgående från trossamfundets synvinkel. I vardagen utmanas detta ideal av verkligheten. En församling i förnyelse ska känna både idealet och verkligheten och agera utifrån dessa.

De invanda sätten att stödja medlemmarna räcker inte längre, eftersom världen har förändrats och fortsätter att förändras. Förändringen förutsätter att medlemskapet förstås på ett nytt sätt. Till den bestående kärnan hör att se till medlemmarnas andliga behov och stödja deras utveckling. Under den senaste tiden har medvetenheten om medlemmarnas olika värderingar, förväntningar, kyrkorelationer och behov stärkts. Denna medvetenhet ska allt tydligare bli en del av grunden för församlingslivet. Det är väsentligt att möjliggöra och stödja olika former av medlemskap.

Vi måste inte bara kunna beakta olikheter och individer, utan också förstå gemenskapens betydelse. Det är Kristus som förenar medlemmarna, inte deras homogenitet. Kontakten med Kristus motiverar människan att söka kontakt trots meningsskiljaktigheter.

Barns och ungas delaktighet är en central fråga med tanke på medlemskap och kyrkans framtid. Samarbetet med hem, familjer, dagvård och skolor samt andra instanser stöder medlemskapet, likaså kontakten med församlingen i livets olika brytningsskeden, till exempel när man blir självständig och träder in i vuxenlivet eller när man flyttar.

Med tanke på framtiden är det viktigt att utveckla frivilligverksamheten. Vi måste se till att frivilligverksamheten inte betraktas som en lösning på den brist på arbetskraft som följer av minskande personalresurser. Medlemmarnas delaktighet hör alltid och överallt till församlingens väsen.

- Människors liv, förväntningar och respons hjälper oss att dra upp riktlinjer för församlingsverksamheten.

Hur följer vi förändringar i omvärlden? Hur reagerar vi på förändringarna?

Vilka responskanaler har vi och hur använder vi dem?

På vilket sätt och med vilka verktyg samlar vi information om församlingsmedlemmarnas förväntningar och behov? Hur beaktar vi olika generationer och subkulturer?

Hur lever församlingen med i samhällets vardag och fest?

Hur beaktar vi människors olika skeden i livet?

Vem tar vi hänsyn till när riktlinjerna för verksamheten dras upp? Vem tar vi inte hänsyn till?

- Församlingsmedlemmarna deltar i planeringen och genomförandet av verksamheten och får använda sina gåvor.

Vilka möjligheter till ansvarstagande finns det?

På vilket sätt bjuder vi in människor och inspirerar dem till att komma med i verksamheten?

I vilken mån och i vilket skede av processen deltar församlingsmedlemmarna i planeringen och genomförandet?

På vilket sätt främjar vi barns och ungas delaktighet och tillväxt som församlingsmedlemmar?

Vilka åldersgrupper deltar i planeringen och genomförandet av verksamheten? Vilka åldersgrupper deltar inte? Varför?

- Vi är medvetna om hur viktigt det är med personliga möten. Vi har högkvalitativ kontakt med alla våra medlemmar varje år.

Vad betyder högkvalitativ kontakt? Vem definierar den?

Vad uppskattar medlemmen i kontakten?

Vart syftar vi med kontakten?

Hur många kontakter om året behövs det?

- Människor har kvar sitt förtroende för kyrkan. Antalet nya medlemmar ökar.

Hur främjar vi öppenheten i beslutsfattandet?

Vilka indikatorer för medlemskap följer vi?

Hur når vi nya människor med kyrkans budskap?

Hur blir kyrkans diakonala verksamhet synlig?

Lever vi som vi lär?

VI EN MÖTANDE KYRKA KOMMUNICERAR

Kommunikation är det viktigaste verktyget för alla samfund och organisationer. Kyrkans grundläggande budskap härrör från den grundläggande uppgiften: att förkunna evangeliet och förvalta sakramenten. Kyrkans budskap om tro, hopp och kärlek ska förmedlas på ett interaktivt, entusiastiskt och mångsidigt sätt.

Varje församlingsmedlem kommunicerar om kyrkan

Kommunikationen berör alla. Den förutsätter övergripande planering och utveckling på alla nivåer. Målet är att varje anställd, förtroendevald och frivillig inom kyrkan ska vara en kunnig kommunikatör som enligt behov får stöd av en kommunikationsexpert. Detta förutsätter utbildning i kommunikation på alla nivåer.

Kommunikation skapar kontakt

Kyrkans kommunikation bygger på kärleken till nästan. Det betyder att vi ser Kristus i alla våra medmänniskor. Respekt och äkta dialog ingår i uppskattande kommunikation.

Människornas och samfundens olika förväntningar och behov måste beaktas i planeringen och ledningen av kommunikationen. I ett pluralistiskt samhälle måste kyrkan kunna stå i växelverkan på många språk och i många sammanhang. Kyrkans liv och budskap är främmande för allt fler människor. Situationen förutsätter att kyrkans kommunikatörer har förmågan att lyssna och att de talar ett begripligt språk.

Kyrkan är en viktig aktör i samhället. Kyrkans kommunikation främjar de värderingar som utgör grunden för kyrkans verksamhet. Kyrkan är en förgrundsgestalt som försvarar kärleken till nästan. I egenskap av samhällelig påverkare försvarar kyrkan de utsatta och arbetar för skapelsen, för rättvisa och fred.

Kommunikationen ska förutse och reagera

Den ständigt föränderliga omvärlden förutsätter att vi behärskar kommunikation och innehåll på bred bas. Strukturer och rutiner ska utvecklas aktivt och så att vi kan föregripa förändringar. Vi måste ha mod att slopa rutiner som inte fungerar.

Kyrkan kommunicerar inte bara som ett religiöst samfund, utan också som en offentligrättslig instans. Kommunikationen ska vara förutseende och öppen.

Att föregripande lyfta fram smärtsamma och svåra frågor stöder kyrkans budskap. Kristendomens budskap ska förmedlas på ett frimodigt och personligt sätt. Medierna och människorna förväntar sig att kyrkan har ett ansikte.

I synnerhet i krissituationer måste kyrkans röst höras i medierna. Detta förutsätter planlighet, förutseende och fungerande intern kommunikation. Kyrkan ska ha en uppdaterad kriskommunikationsplan på alla nivåer.

Kommunikationen påverkar uppfattningarna

Bilden av kyrkan byggs upp både genom personliga möten och via medierna. De församlingsanställda har i uppgift att identifiera det nyhetsstoff som anknyter till livets grundläggande frågor och som når över mediernas nyhetströskel. I de sociala medierna lever kyrkan i växelverkan och kan aktivt påverka sin bild i offentligheten. En mötande kyrka är även i sin kommunikation utsänd för att tjäna Gud.